

Posudek na diplomovou práci Bc. Olgy Valentové „Perspektivy populačního vývoje regionu MAS Pošumaví“

Předkládaná diplomová práce se skládá ze 66 tiskových stran a 17 stran příloh. Je členěna do pěti hlavních kapitol: po (nečíslovaném) *Úvodu*, následuje *1. Venkov a periférie*, *2. Místní akční skupina Pošumaví*, *3. Analýza populačního vývoje MAS Pošumaví v letech 1992-2006*, *4. Populační odhady*, *5. Odhad počtu obyvatel MAS Pošumaví*, a (nečíslovaně) *Závěr*, *Seznam použité literatury a Přílohy*.

V první kapitole se autorka věnuje vymezení pojmů venkova a periférie, dále pak novým prvkům jako je mikroregion a místní akční skupina (MAS), které do značné míry souvisí se vstupem ČR do Evropských společenství, resp. čerpáním Evropských fondů. S tím souvisí i projekty LEADER, které jsou určeny k rozvoji území na lokální úrovni. Na základě těchto projektů pak vznikají mikroregiony s určitým právním vymezením. Mikroregiony potřebují svoje analytické vymezení a to vede k vzniku prací tohoto typu. Jedná se tedy o práci, která má konkrétní dopad na rozvoj daného mikroregionu. Demografická charakteristika mikroregionu je jen jedním prvků identifikace regionu – společně s vymezením ekonomických, sociálních a kulturních vazeb. Je potřebné, aby tento přístup byl vysvětlován a autorka tak učinila srozumitelným způsobem.

Druhá kapitola je věnována popisu Místní akční skupiny Pošumaví a čtenář se z ní doví řadu informací o dané lokalitě, vzniku Místní akční skupiny, geografické charakteristice, ekonomické situaci a struktuře obyvatelstva, vybavenosti obcí a dalších (ne)demografických charakteristikách území. Jedná se o informace nesporně zajímavé, ale větší zastoupení demografických ukazatelů by bylo užitečné. Datovým zdrojem, se kterým autorka standardně pracuje jsou výsledky sčítání lidu, a právě výsledky sčítání lidu (případně v retrospektivě) v podstatně větší míře by obsahu kapitoly byly jen ku prospěchu. Důležitý je v této části popis strategického plánu projektu Leader, kde se počítá se stabilitou populačního rozvoje dané oblasti.

Třetí kapitola má již demografický obsah a týká se analýzy populačního vývoje daného území v letech 1992-2006. Autorka začíná přehledem přirozené změny daného regionu (počítáno jako agregované hodnoty příslušných obcí) a dále v části věnované věkové struktuře zmiňuje základní problém (nejen) tohoto regionu: populační stárnutí. To je v práci charakterizováno relativním zastoupením osob ve věku nad 60 let, indexem stárání nebo průměrným věkem – tedy relativními měrami a je vztahováno k hodnotám vyšších územních celků – Plzeňskému kraji, resp. ČR. Tento přístup je správný, včetně pěkného grafického vyjádření. Škoda jen, že číselné hodnoty indexů nejsou předmětem např. přílohové tabulky. Další dvě části jsou věnovány popisu a analýze plodnosti a úmrtnosti. Autorka postupuje standardním způsobem: pracuje s vývojem úhrnné plodnosti a měrami plodnosti podle jednotek věku, stejně jako standardizovanou hrubou mírou úmrtnosti a pro další práci vypočetla úmrtnostní tabulky daného mikroregionu.

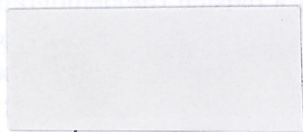
Čtvrtá kapitola je zaměřena na vyhodnocení východisek populační prognózy z teoretického hlediska. Určitým nedostatkem této části je její stručnost: problematika lokální prognózy je velmi komplexní, zabývá se jí celá řada autorů a autorka jí mohla věnovat více času (a tedy stránek). Pátá kapitola pak tvoří těžiště práce, protože je věnována vlastní populační prognóze mikroregionu. Autorka měla k dispozici zdrojová data z bilancí obyvatelstva z let 1992 – 2006, resp. výsledky Sčítání z roku 2001, ze kterých vytvořila regionální populační prognózu. K té použila kohortě komponentní metodu bez zahrnutí migrace. To je samozřejmě

problematické, protože obecně platí, že s rostoucím územním detailem se význam migrace zvyšuje. Na druhou stranu, pokud má autorka znalosti o tom, že oficiální čísla o migraci nejsou zcela úplná, je možné tento přístup akceptovat. Vypovídací schopnost prognózy se tím samozřejmě snižuje. Poněkud jednodušší je situace v případě odhadu přirozené měny (parametrů plodnosti a úmrtnosti), protože se jedná o relativní míry, které lze vztáhnout k vyšším územním celkům. Pokud tak autorka postupovala, pak je škoda, že číselné porovnání (opět tabulka) není obsaženo v textu.

V závěru pak autorka shrnuje výsledky očekávaného vývoje. Přesnost prognózy je ovlivněna nezahrnutím migrace, i tak se však autorka dopracovává k základnímu výsledku: úbytku obyvatelstva daného regionu. Určitě je lepší, když tento základní předpoklad dalšího rozvoje regionu bude jeho představitelům znám (a na čem je založen), než když by vycházeli z nereálných optimistických předpokladů.

Předkládaná práce je pěkně zpracována a obsahuje řadu názorných grafů. Jejím určitým nedostatkem je absence některých informací (proč není obsažena migrace, hlubší podklady pro vstupní analýzu vycházející z výsledků sčítání), některé další informace jsou obsaženy jen v grafické podobě a nikoliv v číselné (např. v přílohových tabulkách). Je nutné rovněž ocenit, tu skutečnosti, že autorka pracovala s individuálními datovými soubory, které si musela samostatně zpracovat.

Autorka prokázala velmi dobrou schopnost samostatné práce, jak z oblasti analýzy, tak i syntézy demografických jevů a navrhuji proto tuto práci k obhajově.

Ing. Jaroslav Kraus, Ph.D.